

Aihe: Oikaisuvaatimus: Espoon kaupungin liikunta- ja hyvinvointilautakunnan päätökseen 27.11.2025 § 19
Lähetetty: 2.12.2025, 19:34:15
Mistä:
Mihin: Kirjaamo

OIKAISUVAATIMUS

Espoon kaupungin liikunta- ja hyvinvointilautakunnan päätökseen 27.11.2025 § 19

1. Oikaisuvaatimuksen tekijä

2. Päätös, johon haetaan oikaisua

Liikunta- ja hyvinvointilautakunnan päätös 27.11.2025 § 19:

Erityisryhmien uima- ja kuntosalirannekkeen myöntämisperusteiden muuttaminen ja erityisryhmien liikuntarannekkeesta luopuminen (uusi malli: Erityisliikkuajan ranneke, Liikkeelle-ranneke sekä soveltavan liikuntaneuvonnan pilotti).

3. Vaatimus

Vaadin, että liikunta- ja hyvinvointilautakunnan tekemä päätös § 19 **kumotaan ja palautetaan uudelleen valmisteltavaksi**.

Vaihtoehtoisesti vaadin, että **erityisryhmien liikuntarannekkeesta luopuminen perutaan**, ja nykyiset myöntämisperusteet säilytetään siihen saakka, kunnes valmistelu on tehty asianmukaisesti ja vaikutusarvioinnit on suoritettu.

4. Perustelut

4.1 Valmistelu on ollut puutteellista ja virheellistä

Päätöksen valmistelu ei täytä hallintolain (434/2003) 31 §:n vaatimusta asian riittävästä selvittämisestä.

Lausuntopyynnöt on kohdistettu neljälle kaupungin sisäiselle neuvoa-antavalle toimielimelle, **mutta ei lainkaan niille järjestöille ja yhdistyksille, joita uudistus suoraan ja merkittävästi koskee**, kuten:

- Espoon Reumayhdistys
- Nivelpiiri
- Diabetesyhdistys
- Sydänyhdistykset
- Mielenterveysyhdistykset
- Muut kroonisia sairauksia tai toimintakyvyn rajoitteita edustavat järjestöt

Nämä toimijat edustavat juuri niitä henkilöitä, joiden **toimintakyky, terveys ja sosiaalinen osallistuminen ovat päätöksen ydin**. Heidän kuulemisensa olisi ollut välttämätöntä päätöksen vaikutusten arvioimiseksi, kuten yhdenvertaisuuslaki edellyttää.

4.2 Uudet myöntämisperusteet sulkevat suuren osan nykyisistä käyttäjistä ulkopuolelle

Pöytäkirjan mukaan erityisryhmien rannekeita on myyty 3 671 asiakkaalle vuonna 2024. Uudistus rajaa oikeuden vain niille, joilla on pysyvä toimintarajoite osoitettavissa neljän erityisen luvan kautta (vammaispuysäköintilupa, kuljetuspalvelupäätös, näkövammaiskortti, EU:n vammaiskortti) sekä valitut Kela-kortin tunnisteet.

4.3 Päätöksen sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia ei ole arvioitu

Pääkaupunkiseudun kunnilla ei ole yhdenmukaista käytäntöä, eikä Espoo esitä näyttöä siitä, että uusi malli parantaisi yhdenvertaisuutta tai tehokkuutta.

Vaikka kävijämäärät ja kustannusvaikutukset ovat merkittäviä, **vaikutusarviointia ei ole tehty etukäteen**, vaikka esimerkiksi hinnoittelu muuttuu ja suuri osa asiakkaista menettää ranneke-etuuden kokonaan.

Pöytäkirjan mukaan "uudistus ei vaikuta kokonaistuottoihin", mutta mitään laskelmia ei esitetä tämän tueksi.

4.4 Yksityisyydensuojaa koskevat perustelut ovat virheellisiä ja perusteettomia

Valmistelussa väitetään, että Kela-kortin tunnisteiden käyttäminen olisi tietosuojariski, mutta tällaista näyttöä ei esitetä.

- Kela-tunnukset ovat **vakiintunut, valtakunnallinen, tietosuojan kannalta hyväksytty menettely**.
- Ne eivät paljasta yksityiskohtaisia terveystietoja.
- Useat kunnat käyttävät niitä edelleen.

Tietosuoja ei saa toimia tekosyynä palvelun heikentämiselle.

4.5 Väitteitä väärinkäytöksistä ei ole perusteltu

Pöytäkirjassa todetaan, että väärinkäyttö johtaa rannekkeen mitätöimiseen, ja uudistus vähentäisi väärinkäytöksiä, mutta mitään näyttöä laajasta väärinkäytöksestä ei esitetä.

4.6 Palvelun yhdenvertaisuus ja saavutettavuus heikkenevät

Päätöksen seuraukset:

- Erityisryhmien asema heikkenee.
- Liikkeelle-rannekkeen käyttäjät ovat epärealistiset ja eivät vastaa todellisuutta (tilat kiinni tai ruuhkaisia).
- Palvelu muuttuu vaikeaselkoiseksi ja edellyttää joillekin osallistumista liikuntaneuvontaprosessiin, mitä ei ole vielä olemassa.

4.7 Päätöksen perustelu pääkaupunkiseudun yhdenmukaistamisesta ei pidä paikkaansa

Espoon mallia ei ole valmistelussa verrattu systemaattisesti Helsingin tai Vantaan malleihin. Erityisryhmien palvelut eroavat kunnittain, eikä esitetty uudistus tuo tosiasiallista yhdenmukaisuutta.

4.8 Päätös ei toteuta Espoon kaupungin strategisia tavoitteita

Espoon strategia painottaa:

- terveyden yhdenvertaista edistämistä
- ennaltaehkäisyä
- heikompien ryhmien aseman parantamista
- esteettömyyttä ja saavutettavuutta

Päätös toimii näitä tavoitteita vastaan.

5. Yhteenveto

Päätöksen valmistelu on ollut puutteellista ja virheellistä, vaikutusarvioita ei ole tehty, tietosuojaperusteet ovat perusteettomia ja päätös heikentää sekä yhdenvertaisuutta että erityisryhmien liikunnan saavutettavuutta.

Pyydän lautakuntaa **kumomaan päätöksen § 19 ja palauttamaan asian uuteen valmisteluun** siten, että:

- järjestöjä ja käyttäjäryhmiä kuullaan asianmukaisesti
- vaikutusarviointit toteutetaan
- tietosuoja-arvio perustuu tosiasioihin
- vaihtoehtoiset mallit arvioidaan aidosti
- erityisryhmien rannekkeen lakkauttaminen perutaan